

OO	39
03	

SELECTIEBESLISSING bij de Open Oproep: aanvraag tot deelneming 39 | 2019, de projectgebonden selectie voor het project 3903: de volledige studieopdracht voor het uitwerken van een mastervisie en een stedenbouwkundige studie voor de wijk Kolderbos te Genk.

1 GEGEVENS MET BETREKKING TOT DE PROCEDURE

1.1 De Open Oproep bij aanvraag tot deelneming 39 | 2019 werd uitgeschreven op 17 januari 2020 door de Vlaamse Overheid, voor wie optreedt de Vlaams Bouwmeester, Havenlaan 88 bus 20 te 1000 Brussel.

1.2 AARD VAN DE OPDRACHT

Overheidsopdrachten, diensten: landschapsarchitectuur, diensten van stedenbouw en bouwkundige diensten - CPC indeling categorie 12

1.3 SELECTIE

De oproep tot aanvraag tot deelneming om op een lijst van geselecteerde kandidaten te worden opgenomen voor uitvoering van diensten inzake landschapsarchitectuur, stedenbouw en bouwkunde, gebeurt op grond van artikel 38, § 1, 1°, b) van de wet inzake overheidsopdrachten van 17 juni 2016.

1.4 BEKENDMAKING

Aankondigingsbericht

Verzending van de aankondiging naar het Publicatieblad van de Europese Unie: 17 januari 2020.

Publicatiedatum

Open Oproep 39 werd gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie op 22 januari 2020 onder nummer 2020/S 015-031328.

Een infobrochure met per project foto's van de locatie, de timing, het maximale projectbudget en de toegestane honorariumvork is gedurende de periode van aanvraag tot deelneming, toegankelijk op www.vlaamsbouwmeester.be.

- 1.5 LIMIEDATUM EN LIMIEUUR VOOR DE INDIENING VAN DE AANVRAGEN TOT DEELNEMING
De kandidaten¹ dienden uiterlijk op 28 februari 2020 om 23.00 uur hun aanvraag tot deelneming in te dienen ten aanzien van de Vlaams Bouwmeester, te 1000 Brussel.

2 OVERZICHT VAN DE AANVRAGEN TOT DEELNEMING

2.1 UITSLAG VAN DE INDIENING VAN DE AANVRAGEN TOT DEELNEMING

Totaal ontvangen aanvragen tot deelneming: 132

Volgende aanvragen tot deelneming werden niet opgenomen in de lijst van aanvragen tot deelneming: geen.

Alle aanvragen tot deelneming werden opgenomen in de lijst van aanvragen tot deelneming

Specifiek voor het project 3903 waren er 22 ontvankelijke aanvragen tot deelneming. De ontvankelijke kandidaturen, die voor dit project aan de betreffende minimumeisen voldoen, zijn:

- Bureau 2DVW ARCHITECTEN
- Bureau 51N4E bvba
- Tijdelijke Vereniging AgwA, DOGMA
- Tijdelijke Vereniging Architecture Workroom Brussels, PLUS office architects
- Tijdelijke Vereniging a-tract architecture, Studio BNL
- Bureau BEL ARCHITECTEN BVBA
- Tijdelijke Vereniging Bipolaire Arquitectos sl, STIPO
- Tijdelijke Vereniging Verbeek landschapsarchitectuur, Dear Hunter, De Gouden Liniaal architecten bvba, Princen Vanden Ecker
- Bureau BUUR Bureau voor Urbanisme
- Tijdelijke Vereniging CLUSTER landschap en stedenbouw, Poponcini & Lootens ir architecten bvba
- Bureau De Nijl Architecten
- Tijdelijke Vereniging denc-studio , Rebel Advisory nv
- Bureau Group IPS
- Tijdelijke Vereniging Laos Landschapsarchitecten B.V., LiPS [bridging life.people.space]
- Bureau LIST
- Bureau Metapolis Architects BVBA
- Tijdelijke Vereniging Nero
- Bureau Office Ou

¹ Chronologisch overzicht van de gehanteerde terminologie:

1 De kandidaat:	de ontwerper die zich kandidaat stelt conform de deelnemingsvoorwaarden, voor één of meerdere projecten die via de procedure 'Open Oproep' aangekondigd werden.
2 De ontvankelijke kandidaat:	de kandidaat die minstens drie projecten bij zijn aanvraag tot deelneming voegt.
3 De geselecteerde:	de kandidaat die geselecteerd wordt op basis van de selectiecriteria.
4 De inschrijver:	de geselecteerde die een offerte indient.
5 De voorkeursbieder:	de inschrijver die op basis van de gunningscriteria het best geplaatst is en door de opdrachtgever eventueel uitgenodigd wordt voor finale onderhandelingen.
6 De opdrachtnemer:	de voorkeursbieder aan wie de opdracht toegewezen wordt.

- Bureau RE-ST
- Tijdelijke Vereniging Studio Fabula, un-icon
- Tijdelijke Vereniging Studio Paula Viganò, VVV architectes
- Bureau Sweco Belgium nv

3 UITSLUITINGSGRONDEN EN KWALITATIEVE SELECTIE

3.1 IN TE DIENEN DOCUMENTEN EN INLICHTINGEN

Alle op de lijst opgenomen kandidaten hebben de volgende documenten en inlichtingen verschaft:

- 1 Documenten in het kader van de uitsluiting en selectie:
 - voor opdrachten vanaf de Europese drempel: een Uniform Europees Aanbestedingsdocument (UEA).
 - voor opdrachten onder de Europese drempel: een impliciete verklaring op erewoord
- 2 Motivatiemotiva
- 3 Een portfolio van de kandidaten aan de selectiecriteria
- 4 De drie relevante referenties per project
- 5 Voor architectuuropdrachten: inschrijving op de lijst van de beroepsorde van architecten (of een gelijkaardige beroepsvereniging in de Europese Unie),...

3.2 CONTROLE VAN DE UITSLUITINGSGRONDEN EN SELECTIE

3.2.1 Controle UEA

Voor de volgende inschrijvers werd vastgesteld op basis van het UEA dat er geen uitsluitingsgronden van toepassing zijn (of dat zij aanvaardbare corrigerende maatregelen doen gelden): allen.

Bij de volgende inschrijvers werd vastgesteld dat op basis van het UEA er een uitsluitingsgrond van toepassing is, zonder dat zij aanvaardbare corrigerende maatregelen doen gelden: geen.

3.2.2 Fiscale schulden

Bij volgende inschrijvers werden geen fiscale schulden vastgesteld die tot uitsluiting leiden: allen.

De offertes van deze inschrijvers komen bijgevolg voor verdere beoordeling in aanmerking.

Bij volgende inschrijvers werden fiscale schulden vastgesteld die tot uitsluiting leiden: geen.

Volgende inschrijvers hebben deze schulden tijdig geregulariseerd en komen voor verdere beoordeling in aanmerking: niet van toepassing.

Volgende inschrijvers hebben deze schulden niet tijdig geregulariseerd en komen bijgevolg niet voor verdere beoordeling in aanmerking: niet van toepassing.

3.2.3 Sociale schulden

Bij volgende inschrijvers werden geen sociale schulden vastgesteld die tot uitsluiting leiden: allen

De offertes van deze inschrijvers komen bijgevolg voor verdere beoordeling in aanmerking.

Bij volgende inschrijvers werden sociale schulden vastgesteld die tot uitsluiting leiden: geen
Volgende inschrijvers hebben deze schulden tijdig geregulariseerd en komen voor verdere beoordeling in
aanmerking: niet van toepassing

Volgende inschrijvers hebben deze schulden niet tijdig geregulariseerd en komen bijgevolg niet voor verdere
beoordeling in aanmerking: niet van toepassing.

4 PROJECTGEBONDEN SELECTIE:

4.1. DE PARTIJEN EN HUN VERTEGENWOORDIGING

4.1.1 De opdrachtgever:

De stad Genk, vertegenwoordigd door de heer Wim Dries, burgemeester, en mevrouw Hilde De Wilde, algemeen directeur, voor wie optreedt mevrouw Véronique Claessens, directeur sector Ruimte, stad Genk.

Deze partij hierna, de opdrachtgever genoemd, kiest voor deze opdracht het volgende administratieve adres: Stadsplein 1 te 3600 Genk.

4.1.2 De Vlaams bouwmeester, Leo Van Broeck, voorzitter van de selectiecommissie, met als adres Havenlaan 88 bus 20 te 1000 Brussel.

4.2. SELECTIECRITERIA

Selectie van minimaal drie en maximaal 5 ontwerpers met het oog op uitnodiging tot indiening van een offerte. Aan de hand van de ingediende documenten worden volgende selectiecriteria onderzocht en getoetst aan de ambities van de opdrachtgever:

Geschiktheid om beroepsactiviteit uit te oefenen

Voor architectuuropdrachten moeten de kandidaten de inschrijving op de lijst van de beroepsorde van architecten (of een gelijkaardige beroepsvereniging in de Europese Unie) aantonen.

Technische en beroepsbekwaamheid

Vervolgens wordt de technische en beroepsbekwaamheid aan de hand van onderstaande selectiecriteria getoetst:

- 1 de algemene ontwerpmatige deskundigheid met betrekking tot de projectopdracht,
- 2 de vakbekwaamheid,
- 3 de relevante ervaring.

4.3 DE SELECTIE

De selectie van de ontwerpers vond plaats op 3 april 2020. Gelet op de COVID 19 veiligheidsvoorschriften werd de selectievergadering georganiseerd via het online platform Microsoft Teams.

De opdrachtgever, werd vertegenwoordigd door:

- Hanne Coninx, expert ruimtelijke projecten, stad Genk
- Ganaël Vanlokeren, Afdelingshoofd Ruimtelijke Ontwikkeling, stad Genk

- Jo Cops, wijkmanager Kolderbos, stad Genk
- Myriam Indenkleeft, directeur, sociale woonorganisatie Nieuw Dak
- Johan Max, teamverantwoordelijke projecten, sociale woonorganisatie Nieuw Dak
- Theo De Vos, landschapsarchitect, VMSW
- Matthias Coudeville, projectverantwoordelijke infrastructuur, VMSW
- Marie Swyzen, projectverantwoordelijke infrastructuur, VMSW
- Marc Martens, extern expert aangesteld door de opdrachtgever, ir. Architect en ruimtelijk planner

Op advies van de Vlaamse Bouwmeester selecteerde de opdrachtgever volgende ontwerpers :

- 1 Bureau 2DVW Architecten, Ankerrui 22, 2000 Antwerpen**
- 2 Tijdelijke Vereniging Architecture Workroom Brussels, Anspachlaan 65, 1000 Brussel – PLUS Office Architects, Handelskaai 48, 1000 Brussel**
- 3 Bureau De Nijl Architecten, Sint-Jobsweg 30, 3024 EJ Rotterdam**
- 4 Bureau Metapolis Architects, Kapellaan 40, 1200 Sint-Lambrechts-Woluwe**
- 5 Tijdelijke Vereniging Studio Paola Vigano, Corso di Porta Ticinese 65, 20123 Milaan – VVV architectes, Paleizenstraat 153, 1030 Brussel**

4.4 MOTIVERING

Voor de geselecteerden geldt dat hun kwaliteiten conform de gehanteerde selectiecriteria aansluiten bij de verwachtingen en uitgangspunten van de opdrachtgever vervat in de projectdefinitie. Omwille van de volgende redenen beantwoorden de volgende ontwerpers in het licht van de selectiecriteria het meest aan de verwachtingen en uitgangspunten van de opdrachtgever:

1 Bureau 2DVW Architecten, Ankerrui 22, 2000 Antwerpen

Selectie criterium 1: de algemene ontwerpmatige deskundigheid met betrekking tot de projectopdracht

In de motivatietekst bij de kandidatuurstelling voor deze opdracht stellen de ontwerpers volgende strategie voor vernieuwing voor:

- VERHAAL VAN DE WIJK: Observaties en details leiden tot een sterk verhaal voor de toekomstige wijk
- KRACHT EN POTENTIE IS RUIMTE: Open ruimte is de sterkte en de zwakte. Enerzijds gaat het om de ongedefinieerde zones, anderzijds is de open ruimte het potentieel voor vernieuwing
- DEFINITIE VAN DE OPENBARE RUIMTE: Ruimte voor sport, spel en ontmoeting zorgt voor de gewenste transformatie in het openbaar gebied
- REORGANISEREN PARKEEROPGAVE: Focus op de voetganger en fietser zorgt voor de gewenste aanpassingen in de structuur en nieuw mobiliteitssysteem
- WOONTYPOLOGIE GERICHT OP OPENBAAR GEBIED: Transformatie van woningen en openbaar gebied leidt tot een intense relatie tussen gebouw en publiek domein
- COLLECTIVITEIT ALS MIDDEL: Collectiviteit als transitie tussen privaat en publiek

- KRITISCHE MASSA: Intelligent koppelen van voorzieningen, commerciële functies en wonen zorgt voor centraliteit in de buurt
- DEFINIËREN VAN RANDEN: Aanhechting met de omgeving moet nauwkeurig vormgegeven worden
- PARTICIPATIE EN CO-CREATIE: er wordt een indicatieve opzet meegegeven omtrent hoe het team het participatieproces denkt aan te pakken
- VAN ANTROPOLOGISCHE GEBRUIKERSMONTAGE TOT ACTIES IN DE WIJK:
 - kijken naar sprekende details
 - het antropologisch analyseren van details tot een innovatieve diagnose
 - continue wisselwerking in een multidisciplinair team
 - sociaal-ruimtelijke acties/experimenten opzetten in de wijk

Het ontwerpteam legt in de visie de nadruk op een aantal zeer relevante thema's die sterke gelijkenissen vertonen met de ambities van de opdrachtgever. De ontwerpers willen niet streven naar een afgewerkt eindproduct maar naar een verhaal voor de wijk, een toekomstvisie die gefaseerd en samen met de bewoners en gebruikers stap voor stap kan worden ontplooid en waarbij de geformuleerde thema's dienen als globaal kader. De visie van het team wordt ondersteund door de referenties die getuigen van een zelfde aanpak en een duidelijke vertrouwdheid met het schaalniveau en met de inhoudelijke gelaagdheid van de opdracht.

De opdrachtgever ziet de uitgangspunten van het ontwerpteam dan ook graag vertaald in een ruimtelijk verbeeldende visie.

Selectie criterium 2: de vakbekwaamheid

2DVW Architecten is een architectenbureau gevestigd in Antwerpen en werd opgericht door Johan De Wachter en Rik De Vooght.

Johan De Wachter studeerde in 2000 af als ingenieur-architect aan de Katholieke Universiteit Leuven. Hierna werkte hij van 2000 tot 2004 in Rotterdam bij Office for Metropolitan Architecture (OMA) van Rem Koolhaas. Hij werkte er mee aan verschillende stedenbouwkundige opdrachten, architectuurprojecten en prijsvragen. In 2011 startte hij samen met Rik De Vooght 2DVW Architecten in Antwerpen. Momenteel is Johan met 2DVW betrokken bij diverse projecten in Nederland, België, Frankrijk, Portugal en China. Daarnaast was Johan gastdocent aan de Technische Universiteit van Delft, de Academie voor Bouwkunst in Rotterdam. Momenteel geeft hij les aan de Fontys Hogeschool voor Architectuur & Stedenbouw in Tilburg. Johan De Wachter is in 2014 geselecteerd voor de "Europe 40 Under 40 Award". Deze award erkent Johan De Wachter als een van de 40 toonaangevende jonge ontwerptalenten uit Europa.

Rik De Vooght studeerde eveneens af aan de Katholieke Universiteit te Leuven als ingenieur architect. Hij liep stage bij Jo Crepain en werkte van 2000 tot 2003 als projectmedewerker en later als projectverantwoordelijke voor verschillende projecten in binnen- en buitenland. In 2003 start Rik samen met Allard Schwencke Open Architecten bvba op, waar hij project- en eindverantwoordelijke is van verschillende projecten in België, Nederland en Portugal. In 2011 richt Allard Schwencke zijn eigen bureau Atelier ASA. Rik verandert de naam Open Architecten bvba in Rik De Vooght Architecten bvba. Samen met Johan De Wachter Architecten (Rotterdam) werkt Rik De Vooght aan grootschalige projecten in het binnen- en buitenland onder de naam 2DVW Architecten bvba. Het project 'Apotheek De Vooght' wordt genomineerd voor de Belgium Building Awards, de Nationale

Staalbouwprijs en is de winnaar van de Nacht van de Architectuur in 2007. In 2010 wordt het stedenbouwkundig plan 'balteau site' te Luik bekroond met een gedeelde eerste plaats van de internationale ontwerpwedstrijd EUROPAN 10.

2DVW telt momenteel een 16-tal medewerkers en kan een zeer uitgebreid portfolio voorleggen. Het bureau werkt zowel voor publieke als private opdrachtgevers en heeft zowel ervaring met stedenbouwkundig als architecturaal ontwerp. Het bureau heeft ruime ervaring in ontwerp opdrachten waarin bestaand, nieuw en hergebruik elkaar aanvullen en versterken. Ook het integreren van diverse woonvormen is een belangrijk aspect van hun ontwerphouding. Het belang van de wisselwerking tussen gebouw en de publieke ruimte en/of de collectieve, private, buitenruimte is een wekerend element in de aanpak van dit ontwerp bureau.

Intentie tot samenwerking

2DVW zal de leiding nemen over deze ontwerp opdracht en zal zich vooral toespitsen op de stedenbouwkundige opgaves, architectonische plannen en typologische innovatie. Het bureau zal zich voor deze opdracht laten bijstaan door:

- PosadMaxwan: Dit ontwerp team zal vooral nadenken over de gewenste ruimtelijke strategieën, de aanpak van de openbare ruimte en infrastructuur. Zij maken inzichtelijk hoe de schone, gezonde stad eruit kan zien en wat we vandaag al kunnen doen om die ambitie stapsgewijs te realiseren.
- VE-R, bureau voor landschapsarchitectuur en stedenbouw, zal zich toespitsen op het landschap, buitenruimteontwerp en inrichtingsplannen. Hun projecten, zijn gericht op een zinnige en duurzame transformatie van de gebouwde en onbebouwde omgeving. VE-R benadert ruimtelijke projecten eerst vanuit het onbebouwde en/of de collectieve ruimten van plekken. Het belang van een sterk netwerk van openbare ruimtes voor een goed gestructureerde stadsontwikkeling is cruciaal voor dit bureau en de overgang van de persoonlijke leefomgeving naar comfortabele ruimtes voor iedereen zien ze als een kerntaak voor VE-R.
- Simply Community zal het antropologisch onderzoek voor zijn rekening nemen, analyses maken van de buurt en een visie op de toekomst formuleren. Simply Community is een onderzoeks- en praktijkbureau dat sinds 2013 wordt geleid door Ruth Soenen. De praktijk is gekend een werkwijze waarbij 'alledaagse kennis' vertaald wordt naar een praktisch advies. De antropologische opgebouwde kennis wordt binnen 'Simply Community' ingezet voor het bewerkstelligen van sociale en ruimtelijke verandering. Inherent aan deze 'veranderantropologie' is het ernstig nemen van de dagelijkse realiteit, het leren van wat er is. Een duurzame verandering wordt zo beter gegarandeerd.

Er wordt een uitgebreid en sterk team naar voor geschoven dat over alle noodzakelijk expertise beschikt om de verschillende deelaspecten van deze opgave te bestuderen. De samenwerking binnen het team zal integraal gebeuren en is gebaseerd op een continue wisselwerking.

Selectie criterium 3: de relevante ervaring

Deze referenties van 2DVW onderschrijven deze kandidatuur:

1. **Microrayon Transformatie Strategieën, Litouwen:** Met deze referentie toont 2DVW de ervaring van het werken met integrale transformatiestrategieën. De aandachtspunten uit dit

ontwerpend onderzoek tonen sterke gelijkenis met Kolderbos. Ook hier gaat het om een woonwijk in de moderne traditie. In Litouwen is weliswaar de staat van de gebouwen en de eigendomssituatie verschillend, wat zijn invloed heeft op de transformatiestrategie. Toch zijn aspecten met betrekking tot de stedenbouwkundige structuur, de relatie tussen gebouwen en openbaar domein, het parkeren, de voorzieningen, enz. zeer vergelijkbaar.

2. **Peter Benoit Park, Sint-Niklaas:** In dit project wordt aangetoond hoe de transformatie van appartementsgebouwen aangepakt kan worden. De transformatie wordt niet beperkt tot een energetische upgrade en een minimale wijziging in de woningtypes. De transformatie van de gebouwen kan ook aangewend worden om wijzigingen in de omgeving in gang te zetten. In dit geval gaat het bijvoorbeeld om de parkeeroplossing, de oriëntatie van de gebouwen en de inrichting van de openbare ruimte. Ook kunnen extra ontwikkelingen mogelijk worden wanneer de vrijgekomen ruimte slim benut wordt.
3. **Park De Blicck, Aalst:** Deze referentie betreft de stapsgewijze transformatie van een bestaande woonwijk naar een hedendaagse leefomgeving met een kwalitatieve publieke ruimte. Er wordt een grotere diversiteit aan woningtypologieën voorzien met als resultaat een meer levendige buurt.

2 Tijdelijke Vereniging Architecture Workroom Brussels, Anspachlaan 65, 1000 Brussel – PLUS Office Architects, Handelskaai 48, 1000 Brussel

Selectiecriteria 1: de algemene ontwerpmatige deskundigheid met betrekking tot de projectopdracht

“Team plusoffice-AWB-Verstrate heeft ruim ervaring met sociaal-ruimtelijke transitieopgaves in diverse contexten, waaronder in Genk. Met onze multidisciplinaire aanpak zoeken we zowel scherpte in ruimtelijke concepten als cocreatieve processen op. Kolderbos is een ruimtelijke opgave om de op modernistische leest geschoeide woningbouw naar een 21ste eeuwse geïntegreerde Genks woonlandschap te loodsen. Maar net zozeer een maatschappijopbouw vraagstuk over inclusieve stadsprocessen en sociale stedenbouw. Daarbij zien we een bijzondere positie voor jongeren en willen we speelweefsel en jeugdnetwerken inzetten om in de toekomst echt duurzame verandering na te streven.

Ons team combineert ervaring in complexe stakeholderprocessen met technische kennis van bouwen en adaptive re-use (warmtewijk Eeklo, duurzame sociale wijk Westerlo, adaptive re-use Kontich administratief huis).

Doen is ook denken, en daarom kijken we als team uit om concrete invulling te geven aan het stadsinvesteringskrediet.”

Met deze motivatie onderschrijft het team de gedeelde ambities van de opdrachtgevers. Deze opdracht is voor de ontwerpers niet louter een ruimtelijk ontwerpvoorbeeld. Het is tegelijkertijd een manier om te bouwen aan een leefbare wijk met aandacht voor sociale cohesie. De opdrachtgever is geboeid door de rol die de ontwerpers zien weggelegd voor de jongeren in de wijk. Uit de motivatie en de bijhorende referenties blijkt dat het team heel wat ervaring heeft met cocreatieve processen en dit op alle schaalniveaus. De combinatie van deze expertise met de uitgesproken kennis rond

hergebruik (adaptive re-use) beschouwt de opdrachtgever als een meerwaarde. Bovendien geven de ontwerpers aan dat ze concreet willen nadenken over de beste manier om met het beschikbare investeringskrediet om te gaan. Dit is een duidelijke indicatie dat er niet alleen op strategisch niveau over Kolderbos zal nagedacht worden, maar dat het team tegelijkertijd 'hands-on' nadenkt over een concrete aanpak op het terrein die een ruimtelijke transitie in gang kan zetten. De combinatie van deze uitgesproken expertises, doet de opdrachtgever uitkijken naar de manier waarop dit team de opdracht zal aanpakken.

Selectiecriteria 2: de vakbekwaamheid

Plusoffice architects is een ontwerpteam in architectuur en stedenbouw, gevestigd in Brussel. Plusoffice telt een 12-tal medewerkers en wordt geleid door Ward Verbrakel en Nathan Ooms. Ward is ingenieur-architect, en tevens stedenbouwkundige en ruimtelijk planner. Sinds 2006 is hij ook docent stedenbouwkundig ontwerpen aan de KU Leuven. Nathan is ingenieur-architect en docent architecturaal ontwerp aan de KU Leuven.

Het bureau streeft altijd een onderzoekende ontwerpaanpak na en werkt op participatieve wijze met de betrokken partijen aan ruimtelijke transitie. Ze zien elk project als een kans om bestaande noties over bouwen, publieke ruimte en duurzame systemen opnieuw te onderzoeken en te bevragen.

Plusoffice architects kiest er bewust voor zich te engageren voor diverse soorten opdrachten.

Naast concrete bouwopdrachten voor publieke en private opdrachtgevers, werken ze ook voor gemeenten en stadsbesturen aan het opstellen van masterplannen, stedenbouwkundige visies of beeldkwaliteitsplannen. Met een dynamisch team dat geleid wordt door ervaren vennoten, die elk ook verbonden zijn als gastdocent ontwerpen aan de KU Leuven, tracht het bureau steeds innoverend te zijn in hun voorstellen zonder de realiteitszin uit het oog te verliezen. Kenmerkend voor hun ontwerpaanpak is dat ze steeds 3 disciplines proberen samen te brengen: sterke architecturale kwaliteit, stedenbouwkundige expertise en passie voor landschap.

Het bureau is actief op verschillende schaalniveaus en telkens trachten ze een grondige stedenbouwkundige analyse, proces- en overlegregie en kennis van het planningsinstrumentarium samen te brengen met bouwervaring, duurzame technieken en architecturaal ontwerpend onderzoek. Ook de integratie van mobiliteitsvraagstukken in het ruimtelijk denken is een weerkerend thema in hun aanpak. Dit bureau biedt dus zowel ontwerp- als onderzoeksexpertise aan. Daarnaast heeft Plusoffice veel ervaring in het bedenken van participatieve trajecten om zo een breed draagvlak te ontwikkelen en in dialoog te gaan met verschillende betrokken actoren, zoals hogere overheden, tot experts buiten (inhoudelijke expertise bv.) en binnen het gebied (bewoners, buurtwerkers, lokale ambtenaren...). Een goed voorbeeld hiervan is het ontwerpend onderzoek dat gebeurde voor de dorpskern van Nijlen. Het beeldkwaliteitsplan dat hier het resultaat van was, werd in 2018 bekroond met de Vlaamse Planningsprijs.

Architecture Workroom Brussels (AWB) is een 'denk-en-doe-tank' voor innovatie binnen de architectuur, stedenbouw en andere, aan de ruimtelijke ontwikkeling verwante, disciplines. Door ontwerpers in allianties te betrekken bij het planningsproces, bouwt AWB aan een context voor vernieuwing binnen de ontwerppraktijk. Tegelijk promoot ze hiermee de rol en betekenis van ruimtelijk ontwerp in het formuleren van noodzakelijke, innovatieve antwoorden op de maatschappelijke vraagstukken van een stedelijke wereld. De wereld verstedelijkt in een razendsnel

tempo. Steeds meer mensen zien hun weg naar de stad. Als gevolg van het samenkomen van deze verschillende mensen en culturen verandert de stad in een dynamisch kluwen van kansen en problemen. De demografische, ecologische en economische uitdagingen van vandaag komen in steden samen, en worden er tastbaar en concreet. Het plannen, ontwerpen én maken van de fysieke leefomgeving voor onze verstedelijkte samenleving is daarom één van de meest doortastende hefbomen om de maatschappelijke uitdagingen van de 21e eeuw aan te pakken. Deze ingrijpende maatschappelijke veranderingen onderstrepen het belang van de stad: de demografische groei is een stedelijke groei, de ecologische crisis richt onze aandacht op de stedelijke leefomgeving, en het mondiale netwerk van steden en metropolen is verantwoordelijk voor het gros van onze welvaart-productie. Dit brengt nieuwe vragen aan het licht. Concrete maatschappelijke vragen die om een nieuw denken en een aangepaste aanpak vragen. Architecture Workroom zoekt naar een alternatief door zich te richten op het ontwikkelen van vernieuwende ontwerpprincipes die een betere aansluiting vinden op de stedelijke samenleving van vandaag.

Els Vervloesem zal voor deze opdracht optreden als aanspreekpunt binnen Architecture Workroom Brussels. Zij is architect, onderzoeker en publicist. Zij studeerde in 2001 af aan het Henry van de Velde Instituut in Antwerpen en beëindigde in 2004 de post-initiële masteropleiding 'Human Settlements' aan de KU Leuven. Van 2001 tot 2005 werkte zij als zelfstandig architect bij verschillende architectuurbureaus, onder meer bij Luc Deleu en B-architecten. Vanaf 2006 was zij verbonden als onderzoeker en docent aan de OSA onderzoeksgroep van de KU Leuven, en aan de Faculteit Bouwkunde van de TU Eindhoven. In 2019 rondde zij haar doctoraatsonderzoek af, getiteld 'Stedenbouw en Sociale Verandering. Leren van Vergeten Geschiedenissen van Stad Maken', over de complexe interactie tussen stedenbouw en bottom-up stadsontwikkeling, met een focus op migratie, en de bijhorende in- en uitsluitingsprocessen. Sinds 2015 werkt ze als partner bij AWB. Els werkt doelbewust op het snijvlak van theorie en praktijk, en benadert architectuur, stedenbouw en ruimtelijke transformatieprocessen expliciet vanuit een sociaal-ruimtelijk perspectief. Het zwaartepunt van haar werk bij AWB ligt op sociaal-ruimtelijke studies, waarvoor zij in telkens wisselende verbanden samenwerkt met ontwerpers, stedenbouwkundigen, sociologen, pedagogen en antropologen. Als projectbegeleider is zij trekker van diverse projecten en trajecten, waarbij grote maatschappelijke uitdagingen op het vlak van verstedelijking, demografische ontwikkelingen, en zorg- en welzijnsvraagstukken worden gekoppeld aan fijnmazig onderzoek en een procesgerichte benadering, met bijzondere aandacht voor kwalitatief ontwerp en de betrokkenheid van de vele partijen die deel uitmaken van de stad. Via debatten en publicaties zwengelt zij mee het maatschappelijke debat aan, met een specifieke focus op de rol van ontwerp. Tot slot begeleidt zij lokale overheden, publieke en private bouwheren bij de uitwerking van complexe projecten en processen op diverse schaalniveau's (gebouw, wijk, stad, regio) om vanuit een onderbouwde visie en gedeelde ambities, ruimte in te zetten als hefboom om aan maatschappelijke verandering te werken.

Intentie tot samenwerking

De tijdelijke vereniging geeft aan dat ze bij selectie de samenwerking als volgt zullen aanvatten:

- Plusoffice zal instaan voor ontwerp, masterplanning en cocreatie.
- Architecture Workroom Brussels zal visievorming en projectcoördinatie opnemen.

De tijdelijke vereniging zal zich laten versterken door:

- Lianne Verstrate die het sociale aspect zal onderbouwen. Lianne behaalde in 2006 cum laude de master in Sociaal-Culturele Wetenschappen aan de Vrije Universiteit van Amsterdam. Haar afstudeerwerk handelde specifiek rond sociale cohesie en integratie, veldonderzoek en stadssociologie. Lianne was eindredacteur van het boek “Scenes from Luchtbal – whatever happens to the modernist city?”. Deze publicatie benadert, door middel van onderzoek, ontwerp, fotografie en interviews de Antwerpse ‘probleemwijk’ Luchtbal als een assemblage van kansen en mogelijkheden voor de toekomst. Eerder werkte Lianne voor de Vrije Universiteit van Amsterdam ook mee aan het onderzoeksproject “Omgevingsveranderingen in krachtwijken”. Dit project had als doel om succes- en faalfactoren van huidig sociaal-ruimtelijk beleid, gericht op een gezonde leefstijl, te registreren en daarnaast inzicht te krijgen in de ervaringen, wensen en perspectieven van buurtbewoners op gebied van wonen, de wijk en gezondheid.

Selectie criterium 3: de relevante ervaring

De volgende referenties onderschrijven overtuigend deze kandidatuur:

1. **Multiproductief kolenspoor, Genk (Plusoffice Architects):** Dit ontwerpend onderzoek werd uitgevoerd in samenwerking met Delva Landscape en Living Lab. Het opzet was het zoeken naar nieuwe kansen voor het kolenspoor als multi-productieve en verbindende stadsfiguur. Het kolenspoor toont zich als een lange ‘lege’ ruimte met een introvert karakter, maar wel met bijzondere landschappelijke kwaliteiten. De voorgestelde ruimtelijke ontwikkeling vertrekt vanuit drie trajecten: de productieve groene gordel, de productielus en de kringloopmachine. Erlangs worden werkstations aangeduid die initiatiefnemers samen kunnen brengen en een specifieke plek geeft in het Genkse stadsweefsel. Hieruit kunnen nieuwe initiatieven groeien. Op termijn ontstaat er zo een productieve lijn met verschillende communicerende hubs die een nieuwe economische toekomst voor Genk uittekenen. Er wordt specifiek ingezet op de kracht van de kleine ondernemer die zich langs het kolenspoor kan nestelen in een netwerk van vele andere ondernemers, ook de grote. Deze studie is relevant aangezien ze een uitgesproken koppeling maakt tussen strategische planning op lange termijn, het inzetten van lokale kennis en ondernemerschap en de integratie van de landschappelijke kwaliteiten.
2. **Campus Bret, Genk, Leerlandschap van de 21ste eeuw (AWB):** Deze studie werd uitgevoerd samen met Simply Community en 51N4E. Er werd onderzocht hoe de scholencampus aantrekkelijker kan worden. Vandaag is de link tussen de scholencampus naar de directe omgeving, de rest van de stad en het bijhorende stedelijke leven eerder beperkt. Een doorgedreven sociaal-ruimtelijke aanpak staat centraal in deze studie. De rol van ontwerp wordt niet louter gezien als de opmaak van een ruimtelijk inrichtingsplan. Complementair hieraan, en van in het begin, besteedt het team extra aandacht aan de sociale dimensie en het alledaagse ruimtegebruik op en rond de campus. Deze geïntegreerde benadering heeft als doel om te vermijden dat er eerst een ontwerp wordt gemaakt, om dan vervolgens (al dan niet conflictueus of onverwacht) ruimtegebruik proberen ‘op te lossen’, ‘te activeren’, ‘bij te sturen’ of te ‘managen’. Het resultaat van de studie, is een ‘leerpanorama’ dat bestaat uit een set van leerlandschappen en een synthesekaart met een overzicht van alle veranderingsvoorstellen. Deze voorstellen zijn zowel in tekst als beeld weergegeven. De voorstellen kwamen tot stand via een dubbele

blik: van onderuit en van bovenaf, sociaal en ruimtelijk, en met oog voor de bestaande sociale en ruimtelijke context. Om hiertoe te komen werd sterk ingezet op dialoog met én inbreng van diverse actoren zoals schooldirectie, stedelijke diensten, scholieren, leerkrachten, ouders, buurtbewoners, lokale middenstanders, ... Deze referentie is relevant omwille van de cocreatieve aanpak en de geïntegreerde benadering van de ontwerpogave.

3. **Mapping van Levendigheid in Wijken en Mapping van de verschuiving van grootstedelijke fenomenen in de twintigste eeuwse gordel, Antwerpen (AWB):** Dit onderzoek, i.s.m. Simply Community en KULeuven, start vanuit de ambitie van de stad Antwerpen om de bevolkingstoename te zien als een opportuniteit om de stad te vernieuwen én het sociaal leven in de wijken te versterken. Daarbij gaat er bijzondere aandacht naar de 20e-eeuwse gordel, waar, meer dan in de binnenstad, nog relatief veel potentieel aanwezig is om deze ambitie waar te maken. Het onderzoek focust op Berchem extra muros waarvoor een aantal veranderingsscenario's op tafel gelegd worden die gekoppeld worden aan het alledaagse niveau en aan de sociaal-geografische analyse. Zo vindt er een 'realitycheck' plaats aan de hand van meerdere kleine, maar heterogene onderzoekssituaties. Dit onderzoek is relevant omwille van de koppeling tussen de veranderingsvoorstellen en de sociale dimensie, meer bepaald de alledaagse ervaring van bewoners. Daardoor konden meer actiegerichte voorstellen ontwikkeld worden.

3 Bureau De Nijl Architecten, Sint-Jobsweg 30, 3024 EJ Rotterdam

Selectiecriteria 1: de algemene ontwerpmatige deskundigheid met betrekking tot de projectopdracht

“Onze ambitie is een nieuw, aansprekend narratief voor en over Kolderbos te ontwikkelen. Dat schragen we met ervaringen en vertellingen van bewoners. Ook de geschiedenis van de plek, het ‘DNA’ van de wijk en de historische lotgevallen van Genk leveren bouwstenen. Maar belangrijker nog zijn de krijtlijnen voor een optimistisch toekomstbeeld: een wijk die samen met bewoners mooier en beter wordt gemaakt.

Publieke ruimte, het samenspel van openbare ruimte, verbindingen en voorzieningen, is daarbij het toverwoord. Dat is de ruimte waar mensen elkaar ontmoeten en zich kunnen ontwikkelen. Een sterke identiteitsdrager bovendien, essentieel voor het imago van de wijk. We gaan op zoek naar dynamiek en aangrijpingspunten in het sociale en ruimtelijke domein. Uiteenlopende initiatieven, investeringen en beleidsdoelstellingen geven we richting door ons nieuwe verhaal, zodat het geheel meer oplevert dan de som der delen.

Dat doen we samen. Samen met bewoners, instanties en gemeente Genk.”

Dit ontwerpteam ziet de publieke ruimte als de sleutel tot de ruimtelijke transitie van de wijk. Het bepaalt immers in sterke mate de identiteit en het imago van de wijk. De publieke ruimte omschrijven ze als het samenspel van openbare ruimte, verbindingen en voorzieningen; de ruimte waar mensen elkaar ontmoeten, verhalen uitwisselen en zich kunnen ontwikkelen.

De ontwerpers hebben de ambitie om samen met de bewoners hieraan een nieuwe richting te geven. Hiervoor willen ze werken aan een strategische ruimtelijke agenda voor de langere termijn. Die

agenda kan richting geven aan uiteenlopende initiatieven en deelprojecten. Het team geeft aan dat die projecten zich kunnen bevinden op verschillende schaalniveaus en in verschillende disciplines. Zij zien het dan ook als hun taak om te zoeken naar verbindingen tussen doelstellingen uit verschillende sectoren. Op die manier kan er een lange termijn ontwikkelingsstrategie ontstaan die gefaseerd uitgevoerd kan worden door middel van kleinere initiatieven en deelprojecten die zich verhouden tot het grotere verhaal. Dit ruimere verhaal is op haar beurt aanpasbaar doorheen de tijd en staat open voor aanvullingen.

De aanpak van dit team speelt sterk in op de ambitie van de stad om zowel de leefbaarheid als het imago van de wijk op te krikken. Het team wil werken aan verbindingen tussen bewoners en stakeholders en aan ruimtelijke relaties. De opdrachtgever is geboeid door deze meevoudige aanpak, door de specifieke focus op de samenwerking met bewoners en gebruikers, door de aanpasbaarheid in de tijd en door de verbindende rol die het team ziet weggelegd voor de publieke ruimte. De opdrachtgever wil deze uitgangspunten graag vertaald zien in een eerste visie.

Selectiecriteria 2: de vakbekwaamheid

De Nijl Architecten is een bureau voor architectuur en stedenbouw uit Rotterdam dat werd opgericht in 1979. Het bureau telt een 12-tal medewerkers. Het bureau heeft een grote liefde voor de bestaande stad en haar inwoners, en werkt voornamelijk op stads- en wijkniveau. Het bureau heeft veel ervaring met het opstellen van mastervisies en stedenbouwkundige studies. Die ervaring ligt zowel in de Nederlandse herstructurering (wijken in Amsterdam West, Den Haag Zuidwest, Rotterdam Zuid, e.d.), als in de Vlaamse sociale huisvesting (o.m. Antwerpen Luchtbal en Linkeroever, Nieuw Gent). De Nijl legt zich graag toe op ingewikkelde stedenbouwkundige puzzels met een sterk procesmatig karakter. Telkens zoeken ze naar de juiste verbinding tussen bewoners en instellingen, tussen globale ideeën en concrete maatregelen. Hun ontwerppraktijk werd nader toegelicht in enkele publicaties zoals 'De naoorlogse stad, een hedendaagse ontwerppoging' en 'De vernieuwing van de stadsvernieuwing'.

De Nijl architecten wordt geleid door Endry van Velzen en Erik van den Berg.

Endry van Velzen is architect en stedenbouwkundige. In 1991 was hij winnaar van European 2. Naast zijn werk bij De Nijl, was hij lector stedelijke vernieuwing aan de Hogeschool Rotterdam. Ook bekleedde hij tal van nevenfuncties in het veld: hij was onder meer lid van de Raad van Toezicht Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, van het bestuur van European, redactielid van het tijdschrift OASE en lid van de welstandscommissies in Amsterdam en Den Haag. Momenteel is hij lid van het kwaliteitsteam voor de transformatie van de Binckhorst in Den Haag. Ook nam hij initiatief voor verschillende onderzoeksprojecten, waarin samenwerking werd gezocht met de Technische Universiteit Delft en instellingen uit de praktijk. Deze onderzoeksprojecten resulteerden in boekpublicaties 'De naoorlogse stad, een hedendaagse ontwerppoging' (2000), 'Het decentrale ziekenhuis, katalysator van stedelijke vernieuwing' (2006) en 'De vernieuwing van de stadsvernieuwing' (2012).

Erik van den Berg (1974) studeerde aan de Academie van Bouwkunst. Daarna werkte hij als ontwerper/projectleider aan vele opgaven in de bestaande stad. De nadruk ligt daarbij op stedenbouwkundige plannen, bebouwingsstudies en onderzoek. 'De vernieuwing van de stadsvernieuwing' (2012) is een van de onderzoeksprojecten waarvoor Erik initiatief nam en wat resulteerde in het gelijknamige boek.

Intentie tot samenwerking

De Nijl architecten zal het stedenbouwkundige en architecturale luik voor zijn rekening nemen. Ze zullen voor deze opdracht samenwerken met:

- Arnold Reijndorp: onafhankelijk onderzoeker en adviseur op het snijvlak van ruimtelijke en sociaal-culturele ontwikkelingen van stedelijke gebieden. Hij deed talloze onderzoeken in opdracht van de Rijksoverheid, gemeenten en woningcorporaties. Van 1998-2000 was hij plaatsvervangend-hoogleraar Architectuursoziologie und Entwerfen aan de TU Berlijn, en van 2006-2017 bijzonder hoogleraar Sociaal-economische en ruimtelijke ontwikkelingen van nieuwe stedelijke gebieden aan de Universiteit van Amsterdam. Van 2009-2012 was hij gastonderzoeker bij het Planbureau voor de Leefomgeving in Den Haag. In 2012 ontving hij de Rotterdam-Maaskantprijs vanwege *'de relevantie van Reijndorps alledaagse observaties en zijn gave om die relevantie doeltreffend over te brengen. Niet alleen reikt hij hiermee waardevolle instrumenten aan voor de ontwerpraktijk van architecten en stedenbouwkundigen. Het maakt hem bovenal een bruggenbouwer tussen gebruikers, ontwerpers en bestuurders'*.
- Els Desmet: Zij is stadsgeograaf en organiseert op allerlei manieren uitwisselingen tussen bewoners en professionals en is gespecialiseerd in het ontwerpen en uitvoeren van participatietrajecten, het zichtbaar en inzichtelijk maken van bewonersperspectieven bij wijkontwikkeling. Zij heeft ervaringen opgedaan in vele verschillende wijken. Els Desmet heeft een bijzondere relatie met Vlaanderen. Zij is geboren in Izegem en opgegroeid in Nederland. Haar afstudeeronderzoek betrof armoede, strategieën van rondkomen en de invloed van de buurt, met als voorbeeldstudie Dam-Schijnpoort in Antwerpen.

Er wordt een complementair team voorgesteld waarin alle expertises vertegenwoordigd zijn om de opdracht in al zijn aspecten aan te pakken. De stadssociologen waarmee De Nijl wenst samen te werken zijn bijzonder ervaren en toonaangevend in hun vakgebied.

Selectie criterium 3: de relevante ervaring

1. **Revitalisatie Nieuw Gent, Gent:** De revitalisatie van Nieuw Gent is een stadsproject waarin stedenbouw, architectuur en publieke ruimte gelijktijdig en in samenhang ontwikkeld worden. Er werd een nieuw stedenbouwkundig basisschema uitgewerkt dat het gebied structuur geeft en voorziet in de afbakening van bouwkavels voor vervangbouw. Naast dit ruimtelijk kader voorziet de voorstudie in een duurzaam toekomstperspectief voor de wijk, de verbetering van voorzieningen en verbindingen en de aanpak van de publieke ruimte. Naast de ruimtelijke operatie bestaat de revitalisatie van Nieuw Gent uit een sociaal-economische en sociaal-culturele beleidsinzet, gericht op het vergroten van maatschappelijke kansen en kwaliteit van samenleven van de bewoners van Nieuw Gent. Door middel van een sociologisch onderzoek werd de sociale factor in de wijk in beeld gebracht (middels verblijf in de wijk, observaties, interviews en focusgroepen met verschillende doelgroepen). De uitkomsten vormden input voor de stedenbouwkundige studie. Deze referentie is relevant omwille van de koppeling tussen de sociale en de ruimtelijke dimensie. Tegelijk werd er op verschillende schaalniveaus gewerkt: het niveau van de grote stadsblokken, maar ook de kleine ingrepen in de publieke ruimte die de wijk een gezicht en levendigheid geven.

2. **Masterplan wijkcentrum Emmerhout, Emmen:** In deze wijk werd een nieuw hart, een duidelijk centrum, geïntroduceerd, waarrond een woonpark wordt voorzien. Bij de aanpak werd ingezet op concrete deelprojecten. De aanpak van het middengebied bestaat uit drie onderdelen: (1) de vernieuwing en concentratie van de wijkvoorzieningen zodat een compact wijkcentrum met gemengd programma ontstaat, (2) een toevoeging van nieuwe woningen naast en op het wijkcentrum, waarmee het draagvlak van de voorzieningen en het openbaar vervoer verbeterd wordt, (3) de herinrichting van de buitenruimte waardoor de eenheid van het middengebied wordt versterkt. Zo wordt gefaseerd gewerkt aan een bijzonder woonmilieu: stedelijk wonen nabij voorzieningen in een groene setting. Deze referentie toont vergelijkbare ontwerpvoorstellen als Kolderbos. Ook hier werd gewerkt op verschillende schaalniveaus en werd de publieke ruimte gezien als motor van de transitie.
3. **Labo XX Verdichten en vervlechten - Pleidooi voor de tussenschaal, Antwerpen-Linkeroever:** Deze opdracht onderzoekt hoe 'Antwerpen buiten de Ring' een aantrekkelijk woonalternatief voor de oude stad kan bieden. De verbindende structuur van (nieuwe) publieke ruimten, passend bij de wensen en noden van de toekomstige bevolking, werd gezien als een cruciaal onderdeel en als strategisch belangrijk om deze structuur te benutten als identiteitsdrager van de 'tussenstad'. De reconversie werd omschreven als een accumulatieproces van kleinere en grotere acties. Op schaalniveau van bouwblokprojecten werd gezocht naar concrete verdichtingsmogelijkheden, de reconversie van bestaand weefsel en de mogelijkheden tot een betere vervlechting van stad en open ruimte. Ook deze referentie duidt op de ervaring van dit ontwerpteam met het verbinden van ruimtelijk en sociale opgaves en het nadenken over procesarchitectuur op lange termijn.

4 Bureau Metapolis Architects, Kapellaan 40, 1200 Sint-Lambrechts-Woluwe

Selectiecriteria 1: de algemene ontwerpmatige deskundigheid met betrekking tot de projectopdracht

Dit ontwerpteam bouwt een visie op rond een aantal heldere doelstellingen:

“Ons objectief is in de eerste plaats de gedeelde ruimte voor iedereen te verbeteren. Dit willen we aanpakken aan de hand van 3 hoofdpunten: het creëren van een centrum, het inrichten van ruimtes voor ontmoeting en het inzetten van natuur. De geplande nieuwe woonontwikkeling zal ingezet worden om bij te dragen aan het realiseren van deze 3 doelstellingen. (1) De wijk heeft dringend nood aan een injectie van centrumkwaliteit. Een lokaal centrum voor de wijk zal een betekenisvolle toevoeging zijn voor de bewoners en een zekere hiërarchie in de ruimte bewerkstelligen. Doordat met de afbraak van enkele appartementsgebouwen de centrale ruimte vrijkomt, ligt hier een grote opportuniteit. (2) We willen het enorme aantal wegen tussen de blokken verminderen, ontharden en de ruimte die zo vrijkomt inrichten als plaatsen voor ontmoeting. Gebaseerd op de activiteiten die er vandaag zijn, hoe de ruimte is opgebouwd en hoe deze toegeëigend wordt, kunnen we beginnen met een programmatische oplading van de wijk, met collectieve tuinen, speelvelden, moestuinen... We kunnen ons hiervoor inspireren op bestaande voorbeelden bij het terugclaimen en herinrichten van de publieke ruimte rond modernistische woonblokken. (3) De mijnstreek kent een enorm dynamische natuur die verlaten mijninfrastructuur in sneltempo overwoekert. We willen deze lokale vergroeningsstrategie overnemen en inzetten op deze plek die ‘weigert’ groen te zijn, met zoals

gezegd te veel en te brede wegenis en bovengronds parkeren. Het geldt ook als inspiratie en leidraad bij de geplande woonontwikkeling, door geen strak afgelijnd plan voor de natuur te maken maar te zoeken naar een geïntegreerde woonomgeving waarbij de natuur als het ware vrij spel krijgt.”

De selectievergadering is geboeid door de ‘hands-on’ aanpak die dit team voorstelt. Vanuit een eerste analyse leggen ze een duidelijke focus om met het gebied aan de slag te gaan. De doelstellingen die het bureau vooropstelt – werken aan centraliteit, een aangename publieke ruimte en een lokale vergroeningsstrategie implementeren – vertonen duidelijke overeenkomsten met de knelpunten die worden aangehaald in de studie ‘een verkenning van het leven zoals het is in de wijk Kolderbos’ die werd opgemaakt ter voorbereiding van de Open Oproep. Het team geeft bovendien aan dat ze niet streven naar een finaal ontwerp dan wel naar een proces. Hiermee toont het ontwerp bureau de gedeelde ambitie om enerzijds te werken aan een flexibel plan dat aangepast kan worden aan de toekomstige noden van de bewoners en gebruikers, en anderzijds de nadruk te leggen op een procesmatige aanpak waarin de betrokkenheid van alle actoren gewaardeerd zal worden.

Selectie criterium 2: vakbekwaamheid

Metapolis is een in Brussel gevestigde praktijk die werkt op de samenvloeiing van stad en natuur over verschillende schalen. Met een achtergrond in architectuur, stedenbouw en landschap ontwerpt Metapolis heldere en open leefomgevingen, geworteld in een nauwkeurige lezing van de site en een kritische bevraging van hun fysieke en sociaal-economische context. Metapolis beschouwt architectuur als een allesomvattend milieu waar natuur, open lucht, water, aarde, licht, schaduw en de gebouwde ruimte de leefomgeving scheppen. Het team bestaat uit een polyvalente en complementaire ploeg, met achtergronden in architectuur, stedenbouw en landschapsarchitectuur. Typerend voor het team is de benadering van iedere opdracht vanuit zijn landschappelijke structuur, het zoeken naar een efficiënt gebruik van de ruimte zodat er geen restruimtes ontstaan, maar wel duidelijke groene structuren waarmee de bebouwde ruimte verknoopt kan worden. Hun ontwerpend onderzoek voor het masterplan Kasteelplein/Eikhof te Lint is hiervan een goed voorbeeld.

Metapolis werd opgericht in 2008 en wordt geleid door Cristian Panaité, samen met Mircea Munteanu. Al in 2013 werd hun samenwerking bekroond met de hoofdprijs van de European wedstrijd voor de site Marly in Zwitserland. Daarnaast heeft het team ook onderzoek gedaan naar de werking van sociale woonwijken en welke toekomst deze kunnen hebben, met als casestudy de wijk Luchtbal in Antwerpen. Dit onderzoek is ook gepubliceerd in “Scenes from Luchtbal. Whatever happens to the modernist city?”.

Cristian Panaité (°1980) is architect en stedenbouwkundige. Sinds 2005 is hij één van de drijvende krachten binnen het internationaal gerenommeerde ontwerp bureau Xaveer De Geyter Architecten (XGDA) en dit zowel in Brussel als in Parijs. Hij ontwierp in 2013 in eigen naam een artspraktijk in Dudzele waarvoor hij geselecteerd werd voor de Belgische Prijs voor Architectuur. Voor dit zelfde project ontving hij in 2015 de Architectuurpremie voor jong talent van de Provincie West-Vlaanderen. Christian is praktijkassistent atelier BAC 3 vakgroep Architectuur en Stedenbouw aan de Université catholique de Louvain, site Brussel.

Mircea Munteanu (°1980) is architect en stedenbouwkundige. Hij studeerde in 2005 af aan de faculteit Architectuur van de Universiteit van Cluj in Roemenië. In 2012 behaalde hij een Master na Master in Urbanism and Strategic Planning aan de KULeuven, dit magna cum laude. Sinds 2003 werkte hij bij verschillende Europese bureaus als Bernhard Winking Architecten in Hamburg en Lucien Kroll Architecten en Synergy International in Brussel. In 2007 ontving hij de Schindler Award voor het project Sint-Gillisvoorplein en in 2009 de OARTawards.

Intentie tot samenwerking

Metapolis zal optreden als spil van deze opdracht en instaan voor het architecturale en stedenbouwkundige luik, de omgevingsaanleg en een visie op de publieke ruimte. Het team zal voor deze opdracht samenwerken met:

- antropologe dr. Maria Anita Palumbo; haar werk is een kritische reflectie op de veranderende stedelijke wereld en hedendaagse openbare ruimtes en spitst zich onder meer toe op de bewonersgestuurde transformatie van grote modernistische collectieve woonensembles in Europa, Afrika en Azië; de ervaringen en kennis uit haar onderzoeken zullen in deze opdracht worden overgebracht
- MAMA: dit bureau participeert in het ontwerp en de uitvoering van kwalitatieve en duurzame publieke ruimte in Brussel; hun aanpak is in het bijzonder geïnspireerd op informeel gebruik door bewoners en andere stedelingen. Door het inventariseren van de bestaande functies, voorzieningen en gebruiken (in het bijzonder op grondniveau) kijken ze naar wat vandaag reeds aanwezig is. Ze bepalen bewonersprofielen, onderzoeken welke vormen van organisatie vandaag reeds onder de bewoners bestaan en gaan de sociale objectieven na. Vanuit deze analyse zullen ze onderzoeken hoe, gebruik makend van de geplande transformatie van de wijk, de sociale mix kan verhogen en er andere types van bewoners aangetrokken kunnen worden
- Createlli: zal instaan voor het opzetten van een participatieproces om meer solidariteit onder de bewoners te bewerkstelligen. Dit bureau uit Antwerpen faciliteert sinds 2012 projecten waar participatie, cocreatie en samenwerking centraal staan. Ze helpen steden en overheden te bouwen aan de samenleving van morgen en een draagvlak te creëren voor uitdagende projecten. Dit in veel maatschappelijke domeinen zoals ruimtelijke planning, mobiliteit, duurzaamheid, leefbaarheid, publieke dienstverlening, sociale innovatie en publiek-private projecten.
- Traject: is een adviesbureau dat mobiliteitsvraagstukken bestudeert en behandelt vanuit de behoeften van specifieke bestemmingen en doelgroepen. Traject heeft ruime ervaring met effectstudies, regionale en gemeentelijke mobiliteitsplanning, parkeerstudies, vervoersmanagement en communicatieprojecten, zowel binnen de Vlaamse als Europese context.
- Hydrio: is een ingenieurbureau gespecialiseerd in groen blauwe netwerken, duurzaamheid, ...
- Idea Consult: zal de expertise van Wouter Bervoets inschakelen die actief is binnen het team Gebiedsontwikkeling en Vastgoed. Hij heeft een brede expertise in woonbeleid en huisvesting, evenals in de financiële aspecten van complexe ruimtelijke vraagstukken. Wouter behaalde een Master in de Architectuur, een Master in de Stedenbouw en de Ruimtelijke Ordening, en een Postgraduaat in de Vastgoedkunde. In 2014 behaalde hij een

doctoraat in de Architectuur aan de KU Leuven, getiteld 'Overhoused people/underused houses?'

Er wordt een zeer multidisciplinair team voorgesteld waardoor de opdracht vanuit diverse invalshoeken benaderd kan worden.

Selectie criterium 3: de relevante ervaring

De volgende referenties onderschrijven de werkwijze en expertise van dit team:

- 1. Masterplan Kasteelplein/Eikenhof, Lint:** De opdracht in Lint betreft een masterplan voor de herontwikkeling van een sociale woonwijk rond de straat Kasteelplein. Door in te zetten op een nieuwe gelaagdheid en te streven naar meer collectief gebruik van de groene ruimte ontstaat het potentieel om te wijk te verbinden, meer groen te introduceren en ruimte voor nieuwe woningen te genereren zonder meer bebouwde grondoppervlakte in te nemen. Er werd sterk nagedacht over collectiviteit, typologie en het introduceren van een heldere en leesbare publieke ruimte met meer groen.
- 2. De productieve stad, Amsterdam:** Dit is een wedstrijdontwerp voor een masterplan voor de herontwikkeling van de wijk Bijlmermeer. De voorgestelde ontwikkeling bestaat uit een aaneenschakeling van kleinere ingrepen langs de metrolijn en de aangrenzende stedelijke ontwikkelingsas. De kleinere ingrepen zijn samengesteld uit een variatie van middeninkomenswoningen bovenop een gelijkvloerse sokkel waarin incubators en startups van de circulaire economie gevestigd zijn. De modulariteit van het project zorgt ervoor dat de ontwikkeling organisch kan worden gefaseerd. Er wordt sterk ingezet op een productieve sokkel, betaalbaarheid en clustering.
- 3. Masterplan herontwikkeling woonzorgcampus Keperenberg/sportsite Caerenberg:** Deze projectzones zijn een goed voorbeeld van de manier waarop, na jarenlang ad hoc ruimteverspilling en grondinname, een nieuwe visie werd ontwikkeld met meer ruimte voor functioneel gebruik, maar ook voor open ruimte. In Caerenberg werden vanaf het begin samenwerkingsverbanden met de gebruikers opgezet om na te denken over en te werken aan de toekomst, en om een draagvlak te creëren. Het ontwerp voor de woonzorgcampus toont de intentie om over te stappen van het instellingsmodel naar een meer huiselijke woon- en welzijns-campus. Het ontwerp wordt gezien als een opportuniteit om een andere ruimtelijke organisatie en gebouwtypologie te verkennen die inzet op het verweven van de woningen en diensten van Dilbeek-Welzijn met een openbare, natuurlijke omgeving en het dorp.

5 Tijdelijke Vereniging Studio Paola Viganò, Corso di Porta Ticinese 65, 20123 Milaan – VVV architectes, Paleizenstraat 153,1030 Brussel

Selectie criterium 1: de algemene ontwerpmatige deskundigheid met betrekking tot de projectopdracht

"Kolderbos ligt tussen stad en landschap. Het landschap werd gevormd door de industriële ontwikkelingen rond Genk. Het Albertkanaal, industrie, grootschalige infrastructures en faciliteiten, vormen het kader. Vandaag is Kolderbos een sociaal en ruimtelijk eiland in haar omgeving. Een geïntegreerde mastervisie, vertrekkende vanuit participatie, verbindt de lokale transformatie van de

buurt (stedelijke typologie, kwaliteit van leven en ruimte, sociale inclusie) met een versterking van de relatie met de omgeving.

Deze laatste zoekt naar synergie tussen lokale en regionale functies, valorisatie van de eigenschappen van het landschap en nieuwe vormen van economie die het sociaal en ruimtelijk kapitaal nieuw leven inblazen. Een dergelijke coherente visie biedt een kader om specifieke kenmerken van Kolderbos te identificeren en te versterken, en om bestaande en toekomstige projecten te integreren. Zo transformeert het van een plek tussenin naar een plaats die samenbrengt.”

De selectiecommissie leest in deze motivatie een ambitie om de geïsoleerde wijk Kolderbos beter te laten aansluiten bij de ruimtelijke structuur van Genk. Tegelijkertijd spreekt het ontwerpteam de betrachting uit om de landschappelijke kwaliteiten te versterken en te zoeken naar sociale cohesie en een versterking van de lokale economie. In de motivatie worden er nog geen concrete ontwerp oplossingen naar voor geschoven. Eerder wordt er aan de hand van een aantal thema's een kader aangereikt waarbinnen de mastervisie tot stand kan komen. Deze uitgangspunten sluiten sterk aan bij de verwachtingen van de opdrachtgever: participatie, vernieuwende woontypologie, sociale inclusie, valorisatie van het landschap, zoeken naar nieuwe vormen van economie. De opdrachtgever is dan ook benieuwd naar de ruimtelijke scenario's waarin verbinding wordt gezocht tussen deze thema's.

Selectie criterium 2: de vakbekwaamheid

Studio Paola Viganò is een team van (ingenieur-)architecten, stedenbouwkundigen en landschapsarchitecten. Studio Paola Viganò heeft specifieke expertise op het gebied van stedelijke en territoriale projecten, landschap en architectuur. Het team legt zich toe op vaak complexe ruimtelijk opgaves, zowel in Italië als daarbuiten, en werkt zowel voor publieke als private opdrachtgevers. Het bureau heeft al meerder projecten in België uitgevoerd. Het team heeft ervaring met projecten van metropolitane en regionale schaal, evenals met stadsvernieuwingsprojecten. In België verwierf het team bekendheid met het theaterplein en Park Spoor Noord te Antwerpen, de grote Markt van Mechelen en de begraafplaats in Kortrijk.

Paola Viganò (1961) is architect, stedenbouwkundige en professor stedenbouw bij EPFL Lausanne, waar ze hoofd is van de Lab-U en het Habitat Research Center. Daarnaast is ze gastdocent aan verschillende internationale universiteiten voor architectuur. Paola Viganò heeft een lange ervaring opgebouwd rond stedelijke en territoriale projecten. Telkens legt ze de link tussen academische aspecten en praktijk. De projecten voor publieke ruimte hebben al verschillende prijzen gewonnen en in 2013 ontving Paola Viganò de Grand Prix d'Urbanisme en in 2016 de Ultimaprijs voor architectuur. Paola Viganò leidde verschillende projecten met relevante vraagstukken en schaal voor de voorliggende opdracht. Enkele daarvan zijn: Project voor sociale buurten in Vicenza (Italië, 1996), Masterplan ZAC Courrouze voor 4500 wooneenheden op een verlaten militaire basis te Rennes (Frankrijk, 2003 - ...), Project voor de publieke ruimte van nieuwe woonwijk Regatta (Antwerpen, 2007 - ...), Ontwikkeling van een masterplan voor de gemengde residentiële wijk Nieuw-Zuid (Antwerpen, 2011 - 2012), Montpellier 2040: vision urbaine (Frankrijk, 2012 - 2013), Masterplan open ruimten Ziekenhuissite in Maaseik (2014 - 2015), Landschapspark NIRAS (Dessel, 2015 - ...), Over De Ring: Segment Zuidoost (Antwerpen, 2017 - 2018), Reconfiguratie Place Marie Janson in Sint-Gillis

(Brussel, 2018 - ...), Peterbos park (Brussel, 2019 - ...), ... Haar onderzoek ligt op een kruising tussen architectuur, stedenbouw en landschapsontwerp.

Kenmerkend voor Studio Paola Viganò is de aandacht voor de identiteit van de plek en de geschiedenis. Er wordt altijd gezocht naar een vanzelfsprekend vervolg, naar een nieuwe ontwikkeling die de identiteit van het bestaande versterkt. Het team heeft veel ervaring met het opmaken en uitwerken van grootschalige ruimtelijke ontwikkeling die over een langere tijdsperiode uitgespreid zijn en waarin de koppeling gemaakt wordt tussen een ruimtelijk en een sociale opgave. Het zijn vaak geen klassieke masterplannen, maar een set van richtlijnen en instrumenten. De werking van de stad en de ecologisch systemen op verschillende niveaus zijn een steeds weerkerend onderzoeksthema in de projecten, evenals het belang van de publieke ruimte als verbindende factor. De vele publicaties in nationale en internationale vakliteratuur en de verschillende nationale en internationale prijzen tonen de ruime erkenning van dit bureau binnen de vakwereld. Hun werk wordt ook regelmatig nationaal en internationaal tentoongesteld.

VVV architecture and urbanisme bestaat uit het architectenduo Guillaume Vanneste (1986) en Nicolas Willemet (1985). Beiden zijn ingenieur architect van opleiding, gediplomeerd aan de UCL. Ze bouwden ervaring op gedurende hun parcours in Zwitserland en België. Voornamelijk aan architectuur- en stedenbouwkundige bureaus, zoals Localarchitecture en Studio Associato Secchi-Viganò. Nu werken ze zowel aan individuele woningen, verbouwingen en publieke ruimtes. In 2016 hebben ze een pocket park project gewonnen in het kader van een Duurzaam Wijkcontract in Brussel. Hun aanpak wil een bredere ontwerpcontext onderzoeken en begrijpen. Steunend op de beperkingen, vinden ze de middelen om een toegevoegde kwaliteit te brengen.

Nicolas Willemet werkte als projectleider voor het bouwen van een school samen met localarchitecture en ook aan verschillende wedstrijden voor Brusselse bureaus zoals L'Escaut. Guillaume Vanneste was projectleider bij Studio Secchi Viganò voor het research by design Noordrandproject, een onderzoekproject over de noordelijke rand van de Brusselse kanaalzone en de logistiekzone van het luchthavengebied. Ook heeft hij geparticipeerd aan de studie Grand Paris II met thema's wonen en metropolitane systemen, ten noorden van Parijs. Allebei zijn ze tevens academisch assistent aan de LOCI faculteit (UCL), nemen deel aan onderzoeksprojecten en ontwikkelen 'research by design' methoden. VVV zit mee in de jury voor architectuur- en stedenbouwopleidingen in volgende hogescholen en universiteiten: UCLouvain, ULiège, ULB-La Cambre, EPFL, ENSA Strasbourg, ENSAP Lille, ENSAP Versailles.

Intentie tot samenwerking

Er wordt een zeer evenwichtig team voorgesteld. Studio Paola Viganò en VVV architecture nemen samen de leiding en zijn verantwoordelijk voor het stedenbouwkundig en architecturaal ontwerp, voor het landschap en de publieke ruimte. Beide ontwerp bureaus werken op dit moment ook samen aan de ontwikkeling van het Peterbospark in Anderlecht, waar zich andere, maar weliswaar gelijkaardige vraagstukken stellen als bij de voorliggende opdracht. Om integrale oplossingen te kunnen voorzien voor het Kolderbos doen ze beroep op enkele onderaannemers, met elk hun eigen expertise, die hen zullen ondersteunen gedurende het hele traject:

- Cosmopolis Centre for Urban Research (VUB): voor de sociale en antropologische aspecten. Dit luik zal aangestuurd worden door architect/stedenbouwkundige Nele Aernouts

en antropoloog/stedenbouwkundige Jeanne Mosseray. Zij zullen voortbouwen op hun ervaring in interdisciplinair onderzoek rond de regeneratie van grootschalige sociale woonprojecten (zie o.a. www.soholab.org). In de wedstrijdphase zullen ze een eerste verkennende etnografie van de site opzetten, en deze toetsen aan hun kennis over thema's als toe-eigening, participatie en toegankelijkheid in sociale woonwijken.

- UForce: voor participatieve en sociale dynamieken
- IDEA Consult: voor economische dynamieken en businesscases
- UTIL Structuurstudies: voor evaluatie en hergebruik van gebouwen.

Selectie criterium 3: de relevante ervaring

De volgende referenties tonen de uitgesproken stijl van dit bureau en onderschrijven deze kandidatuur:

- 1. Petersbos, Anderlecht (Studio Paola Viganò & VVV):** Het Masterplan is gebaseerd op een reeks leesbare ruimtes die de status van een grootstedelijk park en de condities van de lokale omgeving in zich opnemen. Nieuwe verbindingsruimtes tussen het interieur en het exterieur van de site versterken de banden met de wijk en de nieuwe programma's in de stad; aandacht voor de tussenschaal wordt belichaamd in een familie van objecten, van kleine kiosken, gekoppeld aan het maaiveld tot kleine sociale infrastructuur, zowel functioneel als genereus, zoals plaatsen om te knutselen, een activiteit te organiseren en eenvoudig het afval op te bergen of allerlei spullen te ruilen. Deze tussenschaal wordt geïnstalleerd tussen de verschillende torens, ze brengen de bewoners samen en articuleren de schaal van de begane grond en het dagelijkse leven.
- 2. Herontwikkeling van het Marie Jansonplein, Sint-Gillis (Studio Paola Viganò & VVV):** De ontwerpers zien de transformatie van het plein als een kans om te experimenteren met gedeelde ruimte en om het potentieel van de stad en het plein te benutten door de ecologische en stedelijke structuren te versterken. Het project stelt voor om de elementen die al aanwezig zijn te valoriseren door ze te recyclen, zoals de straatstenen, de positie van de bomen of het sportveld. De bewegingen te voet, per fiets, per scooter worden gefaciliteerd en de ruimte wordt niet alleen voor de auto getekend. De vlakte wordt een ruimte die beschikbaar is voor de bewoners, waardoor een verscheidenheid aan toepassingen mogelijk is: zitten in de schaduw van een boom, ontmoeten op de gastronomische markt, fietsen, rennen in de fontein in de zon, ... De ruimte wordt een echt deel van de stedelijke en ecologische structuur en wordt een plaats van ontmoeting voor de buurt.
- 3. Over de Ring – Segment Zuidoost, Antwerpen (Studio Paola Viganò):** Het team werkte op een van de sociaal meest complexe segmenten van de overkapping van de Antwerpse Ring. Er werd een intensief participatie- en cocreatietraject opgezet met de lokale bevolking. Hiervoor werd samengewerkt met Jan Vincke van Uforce, die ook in Kolderbos zal betrokken worden. Deze referentie is voornamelijk relevant omwille van de communicatie die specifiek afgestemd werd op moeilijk te bereiken doelgroepen en waarin gepolst werd naar de maatregelen die nodig zijn om de beoogde modal-shift te realiseren. Op die manier werd het strategische project gerelateerd aan verschillende doelstellingen: het realiseren van de modal-shift, het verminderen van de hinder veroorzaakt door de Ring, ecologische continuïteiten, het watersysteem, verdichtingsprojecten,

5 CONCLUSIE

Op basis van voorgaande motieven, selecteert de opdrachtgever de in 4.3 voornoemde ontwerpers met oog op uitnodiging tot indiening van een offerte

Opgemaakt te Brussel, op 3 april 2020

Handtekeningen:

<p>Hanne Coninx, expert ruimtelijke projecten, stad Genk</p> 	<p>Ganaël Vanlokeren, afdelingshoofd ruimtelijke ontwikkeling, stad Genk</p> <p>Ganaël Vanlokeren</p> <p>Digitally signed by Ganaël Vanlokeren DN: cn=Ganaël Vanlokeren, o=stad Genk, ou=afdelingshoofd ruimtelijke ontwikkeling, email=Ganael.vanlokeren@genk.be, c=BE Date: 2020.04.21 20:09:47 +02'00'</p>
<p>Myriam Indenkleeef, directeur sociale woonorganisatie Nieuw Dak</p> <p>Maria Indenkleeef (Signature)</p> <p>Digitaal ondertekend door Maria Indenkleeef (Signature) Datum: 2020.04.23 15:42:21 +02'00'</p>	<p>Johan Max, teamverantwoordelijke projecten, sociale woonorganisatie Nieuw Dak</p>
<p>Jo Cops, wijkmanager Kolderbos</p> 	<p>Theo De Vos, landschapsarchitect VMSW</p> <p>Theo De Vos (Signature)</p> <p>Digitaal ondertekend door Theo De Vos (Signature) Datum: 2020.04.27 13:48:45 +02'00'</p>
<p>Marc Martens, extern deskundige</p> <p>Marc Martens (Signature)</p> <p>Digitaal ondertekend door Marc Martens (Signature) DN: c=BE, cn=Marc Martens (Signature), sn=Martens, givenName=Marc Jean, serialNumber=51022521127 Datum: 2020.04.27 16:34:06 +02'00'</p>	<p>Leo Van Broeck, Vlaams Bouwmeester</p> <p>Leo Van Broeck (Signature)</p> <p>Digitaal ondertekend door Leo Van Broeck (Signature) Datum: 2020.04.28 22:09:47 +02'00'</p>